

ใบความรู้ที่ ๑
ตัวอย่างบทอ่านร้อยกรอง จากวรรณคดีไทย

ภาพยำนี ๑๑

รอนรอนอ่อนอัสตง	พระสุริยงเย็นยอแสง
ช่วงดั่งน้ำครึ่งแดง	แฝงเมฆเขาเงาเมรุธร
ลิ่งค่างครางโครกครอก	ฝูงจิ้งจอกออกเห่าหอน
ชะนีวีเวกวอน	นกหกร่อนนอนรังเรียง
ลูกนกยกปีกป้อง	อ้าปากร้องซ้องแซ่เสียง
แม่นกปกปีกเคียง	เลี้ยงลูกอ่อนป้อนอาหาร
ภูธรนอนเนินเขา	เคียงคลึงเกล้าเขาวามาลัย
ตกยากจากศฤงคาร	สงสารน้องหมองพักตรา

ฉบับ ๑๖

เขาสูงฝูงหงส์ลงเรียง	เริงร้องซ้องเสียง
สำเนียงนำฟังวังเวง	ฟังเสียงเพียงเพลง
กลางไพรไถ่ขันบรรเลง	เพียงซ้องกลองระฆัง
ขอแจ้งจำเรียงเวียงวัง	เพียงซ้องกลองระฆัง
ยุงทองร้องกะโต้งโห่งดัง	เพียงซ้องกลองระฆัง
แตรสังข์กังสดาลขานเสียง	พญาลอคลอคเคียง
กะลิงกลางนางนวลนอนเรียง	พญาลอคลอคเคียง
แอนเอียงอีไถ่โห่งเทง	พญาลอคลอคเคียง

ภาพพระไชยสุริยา : สุนทรภู่

โคลงสี่สุภาพ

พลอยพล้าเพรียกถ้าท่าน	ในรณ
บัตราขฟาดแสงพล-	พ่ายพื่อน
พระเดชพระแสงดล	เผด็จคู่ เข็ญแธ
ถนัดพระอัสสาซ้อน	ขาดด้าวโดยขวา
อุรารานราวแยก	ยลสยบ
เอนพระองค์ลงทบ	ท้าวตื่น
เหนื่อคอคชชวนชบ	สังเวช
วายุชีวิตย์สุดสิ้น	สู่ฟ้าเสวยสวรรค์

ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า

กรมพระปรมาภิไธยชิโนรส

ร่ายสุภาพ

“.....แต่ยามตึกเดินพล เริงขวยชวนเตรียมทัพ สรรพห้าหมื่นโดยมี ตนพระยาศรีชื่คช
ปรากฏชื่อมาตงค์ พลายสุรงค์เดชะ เมืองสิงหะปีกขวา ออกญาสรรค์ปีกซ้าย เห็นจขฝ่ายทุกมุล
ขุนผู้คู้กำกับ เป็นทัพหลังพรั่งพฤษดิ์ ชื่คชินทรพาหะ
นามชนะจำบัง.....(จบลงด้วยโคลงสองสุภาพ) หลามเหลือล้นพลเต้า
เสียงป็นตึงตื่นเร้า เริงครื้นเครงครึก อยู่เนา”

ลิลิตตะเลงพ่าย : สมเด็จพระมหาสมณเจ้า

กรมพระปรมาธิบดีชินโรส

ร่ายยาว

“ต โย เทวปุตตา ส่วนเทพเจ้าทั้งสามองค์ได้ทรงฟังพระเสาวนีย์ พระมัทรีเธอไหว้วอน
ขอหนทาง พระพักตร์นางนงไปด้วยน้ำพระเนตร เทพเจ้าก็สังเวชในวิญญาน ก็พากันอนุเคราะห์
คลาไคลให้มราคาแก่นางพระยามัทรี พอแจ่มแจ้งแสงสีศศิธร นางก็ยกทาบคอนขึ้นใส่บ่า
เปลื้องเอาพระภูษามาคาดพระถันให้มันคง วังพलगนางทรงกันแสงพलग
ยะเหยาเหยาทุกฝิย่างไม่หย่อนหยุด พักหนึ่งก็ถึงที่สุดบริเวณพระอาวาส.....”

มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์มัทรี : เจ้าพระยาพระคลัง

(ทน)

อินทรวชิเชียรฉันท ๑๑

ไม้เรียกผะกาทุก-
ปานแก้มแฉล้มแดง
ดอกใหญ่และเกสร
อยู่ทบบวางวาย
อีกทั้งสะพรั่งหนาม
ฝิ่งเขียวลิบใบว่

ชะกะสีอรุณแสง
ดรุณีณยามอาย
สุคนธะมากมาย
มธุรสขจรไกล
ดุจเข็มประดับไว้
ปมิใคร่จะห่างเหิน

มัทนะพาธา : พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว